

Adomány a művelődési háznak

Versenyt hirdetni semmiképpen nem akarnék. Halottam ugyan, hogy a televízió bement a vasutast, aki jórészt saját zsebből építetett egy művelődési házat, az is igaz, hogy jobb helyre nem nagyon tehetne volna a pénzt, meg az is, hogy neki nagyobb volt a zsebe, vagy régebb idejéről kaptak a forintokat, de Mélykúton Horváth Antalék is hozzájárultak a tavaly fölépült új művelődési házhoz, pedig ők is nyugdíjasok.

Azért se szeretnék versenyt hirdetni, mert ezeknek a háznak az építése állami föladat volt, és fölfehetően sokáig az is marad. Alkalmanként ugyan szívesen társul az állam, ha akad jelentkező, valamilyen szövetkezet, állami gazdaság vagy vállalat képeiben, de a Nemzeti Színház fejlesztési felépítésének gondolata előtt ritkán ejtettünk szót arról, hogy a lakosság is beszálhatna a kultúra háza építésébe. Horváth bácsi és két veje összesen kilencezer forintot adott.

A Nemzeti Színházra én egy fillért se adnék, mert az messze van, annak a hasznát soha nem látom.

Ellenben a művelődési ház itt épült.

Eljárt már mifelöttünk az idő, nem nagyon meggyünk mi már ide se, viszont van négy unokánk, ők még élvezhetik. Tanácstag beszámolón kezdtek emlégetni, hogy jó lenne, ha mi is hozzájárulnánk valamivel. Jól van, mondom, majd megbeszéljük a gyerekekkel is. Jól megértjük egymást a lányaimmal és a két vejemmel, rá merjük bízni egymásra a pénzt, nem ellenkezett egyik se. Egyformára osztottuk el a kilencezret, három-háromezer forint jutott egyre. Mivel én hoztam hazra a gondolatot, hogy adni kellene, amennyit bírnak, én is vittem el. Nem mondtam szóoklatot, csak letettem az asztalra: fölajánlom a kultúrház építésére.

Mások is adtak?
Nem tudom, mert senkit nem kérdeztem, de gondolom, hogy adtak.
Miről gondolja?
Meghívóval hívták az avatásra, és ott többen is voltak ilyenek. Az ünnepi beszédben is kiemelték az adakozást, nagyon szépen megköszönték, és utána is küldtek egy megköszönő lapot.
Arról nem kértek vé-

leményt, hogy mi legyen a művelődési háznak?

Akár kértek, akár nem, és megmondtam. Hogy a fiataloknak csináljanak már olyan programokat, hogy jó legyen nekik.

Miért csak a fiataloknak?

Én már nem mehetek közéjük, és a feleségem se. Legjobb észrevenni, hogy eljárt fölöttünk az idő. Betöltöttem a hatvanhatodik évemet, minek szegyenkeznék közöttük?

Pedig tud a jó művelődési ház idősöknek is csinálni jó programokat.

Ha meg akarjuk mondani az ösztinteseget, a fiataloknak se nagyon tud. Régen, amikor mi voltunk fiatalok, négy-öt zenekar is volt a faluban, most egy sincsen. Mire előteremtnek egyet valahonnan, elműlik az év. Ráadásul annyi cigány van nálunk, hogy alig férnek tőle a bálban. Bemennek részegen, elkezdik molesztálni a többieket, és már kótródnak is kifelé a fiúk és a lányok. Veszekedni nem akarnak, inkább eljönnek.

Örülni kellene inkább, hogy művelődnek a cigányok is.

Nehogy belemagyarozzák már, hogy a bőrük színe miatt nem bírom őket! Azt az embert nem bírom, aki részeg, aki nem törődik az illemmel, aki birizgálja a másikat. Bandába verődnek, mert úgy erősebbek, és tudván tudják, hogy így senki nem mer szembeállni velük. Ha ellenben megtanítanák őket rendesen viselkedni, egy csöppet se bánám, hogy pénzt adtam érte.

Most bánja?

Nem bánom egy kicsit se, mert ekkora falunak szüksége van ilyen házra is, de nagyon jólesne, ha az unokáimnak nem elkerülniük kellene őket, hanem együtt is szórakozhatnának. Ha már egyszer művelődési háznak nevezik, akkor legalább viselkedni tanítsuk meg a bele járókat.

Szólni kellene a rendezőknek, vagy netán a rendőrnek.

Nem jól ismeri a falu népét, ha azt hiszi, valaki is szól. Csöndben kijön inkább.

Nyugdíjasokról azt szoktuk megírni, hogy kevés a nyugdíj, nem elég a kosztra se mindig. A Horváth családnak szép az otthona, rendes a háza, és adományra is van pénze. Miből?

Nekünk se a kis nyugdíjból, elhíhet. Abból csak éhen halni nem lehet. Van egy kis szőlőnk, 850 négyszögöl, és disznókat hizlalunk.

Mennyit?

Ötven-hatvan meghízik egy évben a kezünk között. Sok haszon nincsen rajta, az igaz, és ennyi még nem is hullott el, mint mostanában, de úgy igyekszünk azért, hogy meglegyen így is az ötven-hatvan. Nyugdíjasok vagyunk, az igaz, de bírjuk még egy kicsit a munkát.

Ennyi jószággal nem éppen kicsi a munka.

Megszoktuk már. El is unnánk magunkat, ha csak ülnünk kellene, és várni a postást, hozza-e már a nyugdíjat. Dolgozunk, amíg tudunk, és adunk, amíg bírunk.

H. D.

Több bútor a Cardoból

Csökkenő munkaslétszám mellett mintegy 10 százalékkal növeli termelését az idén a győri Cardo Bútorgyár. Eladta 60 dolgozót foglalkoztató tatai telephelyét, mivel az üzem további fenntartása nem volt gazdaságos, s az ott gyártott bútoralkatrészek pótlására bedolgozó hálózatot létesítettek. A gyártás-hoz szükséges bútorleírcet, keretszerkezetet és egyéb részegységeket az erdőgazdaságok fafeldolgozó üzemaitől, tsz-melléküzemektől és szövetkezetektől vásárolják. Ez lehetővé teszi, hogy kapacitásukat a szerelésre összpontosítsák, növeljék a ter-

melékenységet és az árbevételét.

Erre az évre 304 millió forintos termelési érték előállítását tervezik. Termékeik kelendők, s ez garancia arra, hogy a Cardo-bútorok gazdáira találnak a piacon. A hagyományos gyártmányok közül továbbra is készítenek a Főnix- és a Cardo-szekerénysorokat, az Opál és a Dizzy fantázianevű ágyneműtartós franciaágyakat. Az otthonteremtőkre gondolva gyártják az olcsó árfekevesű Marcal-szekerénysort és a megjelenésben hozzá illő fotelokat, dohányzóasztalokat, heverőket, amelyekből a kis pénzü fiatal házaspár egy egész szobát berendezhetnek.

Az ismert és keresett bútorok mellett több újdonsággal bővítik a bútorválasztékot.

Automata zakóvasaló

Vállalati jövedelemszabályozás

Számos olvasónk szóvá tette, hogy 1985. január elsejét követően, a gazdaságirányítási reform újabb szakaszában sok új közgazdasági fogalommal találkozunk az újságokban. Kérték szerkesztőségünket, hogy a leggyakrabban használt új fogalmak magyarázatára adjunk ki rövid, népszerű nyelven írt közgazdasági kissejtőt.

Olvasóink igényeinek eleget téve, közgazdasági kissejtőként elsőnek a vállalati jövedelemszabályozással kapcsolatos új fogalmakat ismertetjük.

Nyereségadó

Maga a fogalom nem új, jelzi azt az adótételt, amelyet a gazdálkodó szervezetnek, vállalatnak elért nyeresége után ki kell fizetnie. Az újdonság lényege részint annak mértéke (a korábban alacsonyabb: 35 százalék), részint pedig az, hogy sok vita után érvényesülni látszik az az elv, amely szerint ne a sikerebb vállalatnál vonjanak el viszonylag többet. Minél magasabb ugyanis a nyereségadó, annál inkább sújtják a jobban gazdálkodót. Most az adózás normatívabbá válik, vagyis: inkább kapcsolódik a felhasznált erőforrásokhoz, a vállalati vagyonhoz, munkaerőhöz. Korábban a bruttó nyereségből először befizették a város- és községfejlesztési hozzájárulást (15 százalék), majd a megmaradt összegnek bizonyos hányadát rótták le nyereségadó címén. Most először a bruttó összegnek kiszámítják a nyereségadóját, és ezzel párhuzamosan a város- és községfejlesztési hozzájárulást, majd mindkettőt befizetik. Így számolva a látszólagosnál végül is kisebb a nyereségadó csökkentésének mértéke.

Nyereségtartalék

A gazdálkodás biztonságához szükséges pénzügyi tartalék szerepét egyetlen tétel: a nyereségtartalék vette át. Elődjével, a kötelező tartalékkal ellentétben ennek képzése és felhasználása a vállalat szabad elhatározásának függvénye. Célja a gazdálkodás kockázatának mérséklése. Egyetlen megkötés: a vállalatnál keletkező esetleges veszteség fedezésére elsőként ehhez a tartalékhoz kell nyúlni. Ami ennél talán még fontosabb, és a gyakorlatban sűrűbben is előfordul: a vállalat ebből a tartalékból mérleg szerinti nyereségét bármikor kiegészítheti. Ezzel az okos vállalat a piaci ingadozások

hatását — például a dolgozók száma fizetendő év végi nyereségrészesedés szempontjából — mérsékelheti. Jó évben tartalékol, kedvezőtlen időszakban pedig lehív a tartalékból.

Béradó

Teljesen új adó. Célja a vállalat által alkalmazott munkaerő költségének megdrágítása. Gyakran úgy is említik, hogy egyik része az erőforrások megadóztatásának. Bevezetésének az is célja volt, hogy a „holtmunkához”, vagyis a gépek, berendezések, felszerelések költségéhez viszonyítva a munkaerő alkalmazásának költsége a vállalat számára megdráguljon. Ezzel is ösztönözni kívánták a vállalatokat a munkaerővel való takarékosabb gazdálkodásra, de a termelés gépesítésének fokozására is. Mértéke: a bérköltség 10 százaléka, de ezt a vállalat fizeti, a dolgozók bérükben ezt nem érzékelik. Most, átmenetileg sok ágazat, iparág engedélyt kapott a 10 százalékból, van, ahol teljes mentességet, van, ahol néhány százalékpontnyi kedvezményt. A közeljövőben — néhány éven belül — azonban normatív, egységes lesz a népgazdaság legnagyobb részében az adó mértéke.

Egységes osztatlan érdekeltségi alap

A vállalat képződött nyereségből a nyereségadó, a város- és községfejlesztési hozzájárulás, valamint a béradó levonása utáni összegből egységes érdekeltségi alapot képez. Ennek feladata a vállalati fejlesztések anyagi alapját, a dolgozók anyagi ösztönzésének egy részét fedezni. Megemlítendő, hogy az érdekeltségi alap része még az amortizáció is. Mi az érdekes ebben az egységes érdekeltségi alapon? Elsősorban az, hogy az 1968 óta érvényben volt fejlesztési és részesedési alapot váltotta fel. Emlékeztetőül: 1976-ig központilag megszabták, hogy miként kell az adózott nyereséget a két alaphelyezni, mostanáig pedig a részesedési alaphelyeztetést — a felhasználás alapján — még egyszer adóztatták. Ez a gyakorlat a múlté, mert a vállalat — noha még néhány adómentebből az egységes érdekeltségi alaphelyeztetésről kell fedeznie — szabadon dönt például arról, hogy fejlesztésekre, vagy a dolgozók anyagi ösztönzésére költ-e inkább többet, hiszen nincsenek szétosztva az összegek. A dolgozók részére tör-

tendő további kifizetések után már nem kell adózni.

Amortizáció

Eddig az állóeszközök értékcsökkenési leírását költségként elszámolta a vállalat, majd az így kiszámolt összegnek 60 százalékát megtartotta (befolyt a fejlesztési alaphelyeztetés), a 40 százalékát pedig befizette az állami költségvetésbe. Ez volt a helyzet a legtöbb vállalatnál. Most januártól a vállalat megtarthatja az amortizáció teljes összegét, nem kell ebből semmit sem befizetni a költségvetésbe. Azonban, annak érdekében, hogy a vállalatoknál keletkező vásárlóerő (amelyből a beruházásokat finanszírozza, vagy a dolgozók nyereségrészesedését fizeti) a népgazdasági tervben számítottat ne haladja meg, most az említett pótlólagos 40 százalékból 20 százalékos a vállalatok kötelesek a bankkal szemben fennálló tartozásuk gyorsított törlesztésére fordítani. Ez az idei évre érvényes intézkedés.

Vagyonadó

Új adó. Célja: a vállalat számára a holtitőke megdrágítása, az erőforrásokkal való gazdálkodás észszerűsítésére ösztönöz. Alapja a vállalat saját vagyona, mértéke — általában — 3 százalék. Elődjének tekinthető a 60-as években bevezetett, majd a 70-es években megszüntetett eszközleltári járulékok. Erdemes megemlíteni, hogy a vállalati saját vagyona nem szerepel a vállalat tartozása, hitelállománya. Ez más szavakkal annyit jelent: a szellem látható vagyontárgyak (épületek, gépek) könyvviteli értelemben nem biztos, hogy a vállalati vagyonszerkezet részei.

Felhalmozási adó

Új adó. Célja: a népgazdaságban a beruházások felhalmozások mértékének szabályozása. A beruházáson túlmenően a forgóalap-feltöltés is az adóalapot növeli. Mértéke 0 és 25 százalék között mozog, évenként állapítják meg konkrétan. 1985-ben ez 18 százalék. Külön érdekesség, hogy amíg 1972-től tilalom állt fenn vállalati irodaházak, üdülők építésére, addig most ez a tilalom megszünt, de az ilyen beruházások felhalmozási adója 50 százalék, vagyis igencsak drága lesz a vállalatnak ilyen építkezésekbe kezdenie.

Breitner Miklós

Csirkék előmelegített repülőgépekben

Különös gonddal óvják ezekben a napokban a nagy értékű baromfiállományt a Bábólnai Mezőgazdasági Kombinátban. A tartós hideg miatt legnagyobb feladat az istállók zavartalan fűtése, ennek érdekében például a tüzelőanyag szállító gerincezetébe beépítettek egy fűtőberendezést. Így előmelegített olaj érkezik az istállókba, s ezzel elejét veszik a tüzelőanyag megdermedésének, biztosítják az olajkályhák zavartalan működését. Megerősítették a nyílászárók tömítését is. Éjszakai őrzőjáratokkal gyakrabban ellenőrzik a keltetőket, a baromfiistállókat, amelyekben minden körülmények között egyenletes, a technológiai előírásoknak megfelelő hőmérsékletet kell biztosítani.

Nagy figyelmet igényel ilyenkor a napocsibék elszállítása. Az istállókból előmelegített kamionokba rakják a dobozokba helyezett csirkéket. A gépkocsivezetők utközben máskor 60 kilométerenként, most 30 kilométerenként ellenőrzik a hőmérsékletet a speciális

léghőmérsékletű járművekben. Nem kis értékről van szó, hiszen egy-egy kamionban 60 000 darab, csaknem félmillió forint értékű napocsibét visznek. A kamionokat Férihegyen ugyancsak előmelegített repülőgépek várják. Naponta 3-4 repülőgéppel 11 000 előnevelt jércét és 100 000-150 000 napocsibét szállítanak Férihegyről a Bábólnai Kombi-nát külföldi partnereinek.

Hasonló körülményekkel elégti ki a Bábólnai Kombi-nát hazai partnereinek igényeit is. Három-négy nappal előbb értesítik a megrendelőket a szállítmány érkezéséről, hogy megfelelő hőmérsékletű istállókkal várják az állományt. Minden alkalommal tájékoznak az útvonalokról, s amennyiben valamelyik telephely elérhetetlen, úgy más gazdaságba irányítják az érzékeny napocsibéket.

A gondos szervezés és a sok többletmunka-vállalás eredménye, hogy a bábólnaiak mindeddig termelési kiesés nélkül vészelték át a szokatlanul hideg napokat.

Nagy László felvétele

Tavaly 36 százalékkal nőtt a főkészport a Szegedi Ruhagyárban. Közül egy millió forintos termelési értéküknek mintegy 10 százalékát szállítják főként az Egyesült Államokba, Kanadába, Angliába. A gépek korszerűsítésével tovább javul a minőség, növekszik a termelékenység. Idén már befejezték a zakóvasaló sor automatizálását.